

Εξάρχεια: 45 χρόνια πολιορκία, «αρετή» και αστυνομική βία...

Αναδημοσίευση από το <https://merlins.gr>

Γράφει ο [Αντώνης Ζήβας](#)

φωτογραφίες: [Τατιάνα Μπόλαρη/Ευρωκίνηση](#)

Μέχρι και πριν περίπου επτά χρόνια, τα Εξάρχεια ήταν μια από τις πιο ζωντανές γειτονιές του κέντρου της Αθήνας, όπου οποιαδήποτε ώρα της ημέρας και της νύχτας οι κάτοικοι και οι επισκέπτες κυκλοφορούσαν αμέριμνοι ακόμη και τις πιο προχωρημένες ώρες χωρίς να νιώθουν ότι κινδυνεύουν. Μοναδική εξαίρεση αποτελούσαν ως τότε οι ώρες που οι συνήθεις ρυθμοί της περιοχής παραβιάζονταν από τους «εξωτερικούς εισβολείς» των ΜΑΤ της ΕΛΑΣ, τα οποία αντιμετώπιζαν τους Εξαρχειώτες (γηγενείς και επισκέπτες), με πρότυπο τη συμπεριφορά του ισραηλινού στρατού στη κατεχόμενη Λωρίδα της Γάζας. Τα μετέπειτα χρόνια αυτό άλλαξε μιας και εκτός των κατασταλτικών μηχανισμών του Κράτους στη περιοχή εγκαταστάθηκαν με τη προτροπή και την υπόγεια αρωγή του κράτους και διάφοροι ναρκέμποροι και άλλα λούμπεν άτομα σε σημείο εκεί που κάποτε η γειτονιά ήταν ασφαλής να υπάρχει ειδικά τις νυχτερινές ώρες τόσο ο κίνδυνος να σε ληστέψουν ή αν είσαι γυναίκα ακόμη και να σε βιάσουν. Αυτό δεν αποτελεί φυσικά κάποιου είδους κριτική προς τα υποκείμενα που ζουν εκεί ούτε φυσικά και για την ίδια τη περιοχή αφού όπως είπα όλα αυτά έγιναν υπό τη σκέπη του Κράτους. Ενός Κράτους που όπως θα διαβάσετε παρακάτω χρησιμοποιούσε και χρησιμοποιεί από τις αρχές τις δεκαετίας του '80 ως σήμερα τις ίδιες μεθόδους.

Τα Εξάρχεια έχουν ιστορία...

Όσοι έχουν ασχοληθεί με την ιστορία της περιοχής, τονίζουν ένα

πράγμα: τα Εξάρχεια συνιστούν μια ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένη γειτονιά, δίπλα στο διοικητικό κέντρο της πρωτεύουσας και –το κυριότερο– σε μικρή απόσταση από τα τέσσερα ιστορικά πανεπιστημιακά συγκροτήματά της (Πολυτεχνείο, Νομική, Χημείο, ΑΣΟΕΕ). Εξ ου και ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της, ως τόπου συγκέντρωσης φοιτητών, τυπογραφείων, εκδοτικών οίκων και μορφών διασκέδασης της νεολαίας.

Παλαιότερα η περιοχή ονομαζόταν Πιθαράδικα λόγω των εργαστηρίων που υπήρχαν στην περιοχή μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα και κατασκεύαζαν πιθάρια. Το νεώτερο όνομα της περιοχής προήλθε από έναν έμπορο ονόματι Έξαρχο, που διατηρούσε στην οδό Θεμιστοκλέους μεγάλο –για τα δεδομένα της εποχής– κατάστημα γενικού εμπορίου.

Στις αρχές του 19ου αιώνα τα Εξάρχεια, και συγκεκριμένα η οδός Τζαβέλα, θεωρούνταν το σύνορο της πόλης της Αθήνας. Αρχικά στη συνοικία αυτή κατοικούσαν οικοδόμοι και τεχνίτες από τις Κυκλάδες, ενώ από το 1865 που εντάχθηκε στο σχέδιο πόλης άρχισε σταδιακά να αναπτύσσεται. Η στέγαση εκεί των τμημάτων του Πανεπιστημίου και του Πολυτεχνείου της Αθήνας, προσέλκυσε από τα μέσα του 19ου αιώνα μέχρι και τις μέρες μας, διανοούμενους και φοιτητές. Στα Εξάρχεια έγινε η πρώτη εξέγερση φοιτητών, τα γνωστά «Σκιαδικά», αποτελώντας έτσι ήδη από τότε σημείο αγώνα των φοιτητών... Η πρώτη συνάντηση ιδρυτών του ΕΑΜ έγινε στις 27 Σεπτεμβρίου 1941 σε σπίτι της οδού Μαυρομιχάλη.

©Tatiana Bolari/eurokinissi
απαγορεύεται η δημοσίευση σε ιστοσελίδες
έντυπα ή οποιαδήποτε άλλη χρήση, χωρίς
την άδεια του πρακτορείου

Πίσω από το Πολυτεχνείο, Μπουμπουλίνας και Τοσίτσα, διαδραματίστηκε στις 5/3/1943 πολύνεκρη σύγκρουση ένοπλων κατακτητών με άοπλους Αθηναίους κυρίως φοιτητές, που διαδήλωναν διαμαρτυρόμενοι για τα σχέδια να σταλούν Έλληνες πολίτες για αναγκαστική εργασία στη Γερμανία... Στα Δεκεμβριανά του 1944, η περιοχή βρισκόταν ανάμεσα σε δύο στρατόπεδα. Συγκεκριμένα οι ΕΛΑΣίτες ήταν οχυρωμένοι στον λόφο του Στρέφη και τα γύρω κτίρια ενώ οι κυβερνητικοί στο Χημείο και Κολωνάκι. Κατά τη διάρκεια των Δεκεμβριανών σημειώθηκαν πολλές μάχες, ενώ για λίγο καιρό μέχρι και η περίφημη «μπλε πολυκατοικία» στη γωνία πλατείας Εξαρχείων και οδού Αραχώβης, είχε καταληφθεί από Ελασίτες για να εγκατασταθεί πολυβόλο. Ένας από τους ΕΛΑΣίτες που είχαν στήσει το πολυβόλο στη μπλε πολυκατοικία ήταν ο... Λεωνίδας Κύρκος! Από το μπαλκόνι του πατρικού του πυροβόλούσε το ταγκ των Βρετανών που ήθελε να μπει στο Πολυτεχνείο από την πύλη της Στουρνάρη. Το ίδιο, μάλλον, ταγκ προσπάθησε να εξουδετερώσει ένας φοιτητής αρχιτεκτονικής από το λόχο Λόρδος Βύρων της ΕΠΟΝ (Πολυτεχνείου) με μία χειροβομβίδα αλλά αυτή έσκασε νωρίτερα

και τον τραυμάτισε στο πρόσωπο χάνοντας το ένα του μάτι. Ήταν ο Ιωάννης Ξενάκης που μετά έφυγε για Γαλλία με το «Μαραρόα» κι έγινε γνωστός συνθέτης. Επίσης, στη Μπουμπουλίνας, σχεδόν γωνία με Στουρνάρη, στο πεζοδρόμιο του Πολυτεχνείου, υπήρχε παλιότερα το μνημείο ενός πρύτανη που τον εκτέλεσε ο λόχος Λόρδος Βύρων επειδή συνεργάστηκε με τους Γερμανούς. Τώρα το έχουν κρύψει μέσα σε ένα μυστήριο κουτί, στυλ ΚΑΦΑΘ.

Στην οδό Μπουμπουλίνας επί κατοχής λειτουργούσαν κρατητήρια των Γερμανών και αργότερα, επί χούντας, ήταν η Γενική Ασφάλεια. Στην ταράτσα της βασάνιζαν του Αντρέα (Λεντάκη) που τον έκανε τραγούδι ο Θεοδωράκης. Το κτίριο το αγόρασε το 1991 το ΚΚΕ και μετά το ξαναπούλησε στο κράτος για να εγκαταστήσει το Υπουργείο Πολιτισμού.

1974 -1981. Η Ελλάδα βγαίνει από το «γύψο» (τα Εξάρχεια θα παραμείνουν)

Από την αντίσταση και τα Δεκεμβριανά του '44 ως τις φοιτητικές κινητοποιήσεις του 1-1-4 και τον αντιδικτατορικό αγώνα, τα Εξάρχεια είχαν ένα ξεχωριστό ρόλο στην ιστορία.

Στη μεταπολίτευση η περιοχή μετατράπηκε στο επίκεντρο των πολιτικοϊδεολογικών ζυμώσεων και διεργασιών της εποχής, στεγάζοντας γραφεία πολιτικών οργανώσεων και στέκια αντιεξουσιαστών.

Η κρίση των επίσημων σχηματισμών της αριστεράς και η υιοθέτηση πολιτικών ρευμάτων και συλλογικών στάσεων εκτός του γνωστού μπολσεβίκικου μοντέλου θα δώσουν στη συνοικία ένα ιδιαίτερο χρώμα, που από κάποιο σημείο και μετά σοκάρει τα παραδοσιακά συντηρητικά κοινωνικά στρώματα και πολιτικές δυνάμεις της ελληνικής κοινωνίας. Αντίθετα απ' ότι πιστεύεται, οι "επιχειρήσεις αρετής" δεν ξεκίνησαν τέλη Σεπτέμβρη-αρχές Οκτώβρη του '84 στα Εξάρχεια, αλλά 8 χρόνια νωρίτερα, την άνοιξη του 1976. Ήταν εκτεταμένες επιχειρήσεις αστυνομικής καταστολής σε όλα τα μεγάλα αστικά κέντρα, παρόμοιες με τις πρόσφατες "επιχειρήσεις πόλις", κατά τις οποίες δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι προσάγονταν χωρίς λόγο. Αν όμως στις

πρόσφατες μαζικές προσαγωγές, ο “εσωτερικός εχθρός” ήταν κυρίως οι μετανάστες και οι αναρχικοί, στις παλιότερες ήταν αντίστοιχα συνολικά όλη η νεολαία. Ήταν ουσιαστικά επίδειξη μιας αναίτιας, αδιάκριτης (όσο και σκληρής) αστυνομικής βίας σε μαζικό επίπεδο.

Το 1978-80 από τα Εξάρχεια ξεκινούν οι πρώτες καταλήψεις στέγης στην Ελλάδα, οι οποίες θα κατασταλούν σαν «άντρα ανομίας και ναρκωτικών» πριν συμπληρώσουν ένα χρόνο λειτουργίας. Αποκαλυπτικότερα είναι κάποια δημοσιεύματα της εποχής στα έντυπα του ΚΚΕ όπου όποιος νέος είχε μακριά μαλλιά και άκουγε Rock μουσική σιυχνάζοντας στη περιοχή ήταν αλλοτριωμένος από τον «αμερικάνικο τρόπο ζωής» και «μόνιμος προβοκάτορας»:

«Πυρήνας “αναρχικών” η πλατεία Εξαρχείων. Μαζεύτηκαν στα Εξάρχεια για να ‘ναι πιο κοντά στο Πανεπιστήμιο, τη Νομική, το Πολυτεχνείο, τη Φυσικομαθηματική. Να δρουν μέσα στις σχολές, παίζοντας το γνωστό ρόλο τους... Ειδικά στη μοναδική πλατεία της περιοχής έχουν κάνει κατοχή! Όποια ώρα κι αν περάσεις βλέπεις μακρυμάλληδες με κουρελιασμένα ρούχα να είναι ξαπλωμένοι

ανενόχλητοι στο γρασίδι. Δεν φτάνουν τα τόσα και τόσα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι, έρχεται να προστεθεί η διαφθορά με τους “αναρχικούς”, τα ναρκωτικά, τα φανερά πορνεία, τον αγοραίο έρωτα σε κρυφή μορφή στα ξενοδοχεία. Η κυβέρνηση φταίει γι’ αυτή την απαράδεκτη κατάσταση. Δεν παίρνει κανένα μέτρο. “Αναρχικοί”, ναρκομανείς κ.ά. δρουν ανενόχλητα με την ανοχή της αστυνομίας». (Ριζοσπάστης 16/12/1980)

Η αστυνομία κάθε άλλο παρά έμενε φυσικά αδρανής. Παράδειγμα στις 8/4/1980, αστυνομικοί εισέβαλαν στην μπουάτ «Τιπούκειτος» στα Εξάρχεια, διέκοψαν το μουσικό πρόγραμμα και προσήγαγαν τον τραγουδιστή κι όλους τους θαμώνες (κάπου 100 άτομα) για εξακρίβωση στοιχείων. Δεν κρατήθηκε κανείς, ανακρίθηκαν όμως όλοι τους ρωτώντας τους «τι δουλειά είχαν εκεί»!

1981 «Το ΠΑΣΟΚ είναι εδώ ενωμένο δυνατό...» (και κίτρινα προπαγανδιστικό)

Αν η δεκαετία του '70 ήταν το πρόταγμα μιας επανάστασης, η δεκαετία του '80 ήταν μια ζωντανή και διαρκώς ανανεούμενη διαδικασία εξέγερσης. Είναι η εποχή που η μαζική κουλτούρα αποικίζεται από ένα σαφώς αντιεξουσιαστικό πρόταγμα – όχι όμως με την έννοια μιας σαφώς ορισμένης πολιτικής ταυτότητας, αλλά ως μια διάχυτη άρνηση σχεδόν αποκλειστικά στη νεολαία. Τα Εξάρχεια ως το κεντρικό σημείο αναφοράς στον πόλεμο για το έδαφος που κήρυξε η εξουσία, γίνονται το σημείο εκείνο που οι αυτόνομες νεανικές ταυτότητες συντίθενται για να δημιουργήσουν τον σύγχρονο αντιεξουσιαστικό/αναρχικό χώρο.

Το 1982-83 η ελληνική επαρχία θα γνωρίσει τα Εξάρχεια σαν «άβατο παρανομίας και διαφθοράς», μέσα από ένα σίριαλ στη κρατική τηλεόραση. Το σίριαλ «Κάθοδος» διαδραματιζόταν στη περιοχή και τη παρουσίαζε σαν περίπου γκέτο, όπου τα ναρκωτικά ήταν η κυρίαρχη κουλτούρα και οι νεανικοί έρωτες των «δεκαεξάχρονων φρικιών», παραβατική συμπεριφορά (οι οποίοι παρατούσαν οικογένειες και σχολείο για να μείνουν σε κτήρια που παρέπιπταν σε καταλήψεις). Ουκ ολίγοι τρομοκρατημένοι

γονείς θα εξόρκιζαν τα τέκνα τους (μαθητές ή επαρχιώτες φοιτητές), να μην πατήσουν ποτέ το πόδι τους στη περιοχή που η μικρή οθόνη εμφάνιζε σαν άντρο ακολασίας, χρήσης ναρκωτικών και εγκλήματος!

«Οι Πάνκς τα σπάνε!»

Το 1984, οι εφημερίδες της εποχής «ανακαλύπτουν» το «νέο εσωτερικό εχθρό» τους πανκς. «Αφορμή» τα επεισόδια έξω από την ΑΣΟΕΕ για τη μη παραχώρηση της σχολής για μια πανκ συναυλία αλληλεγγύης σε πολιτικούς κρατούμενους από φοιτητές της ΚΝΕ. Την επόμενη μέρα ενδεικτικά είναι τα ρεπορτάζ του τύπου τα οποία στην ουσία προανήγγειλαν τις «επιχειρήσεις αρετή». Στις 14 Σεπτεμβρίου 1984, σ'ένα τρομολαγνικό δισέλιδο του «Έθνους» που έφερε τον εύγλωττο τίτλο: «Και τώρα οι... "Σιού"». Εξάρχεια: μετά τα ναρκωτικά και τους αναρχικούς, ήρθαν οι πανκς με τα ξυρισμένα κεφάλια», διαβάζουμε στο ρεπορτάζ της δημοσιογράφου Καρίνας Λάμψα: «...με μαλλιά κομμένα σαν βούρτσα, βαμμένα συχνά σε διάφορα χρώματα, ζητιανεύουν, φοβίζονται τους ηλικιωμένους, παρατάνε μπουκάλια μπίρας εδώ κι εκεί και κατουράνε δημόσια όπου βρουν».

Όλα αυτά αφορούν μια παρέα 20-30 πιτσιρικάδων με το μεγαλύτερο να μην είναι πάνω από 17-18 χρονών. Πράγματα μάλλον αστεία σήμερα, φοβερά και τρομερά όμως τότε για μια κοινωνία που ταύτιζε τα «ευρωπαϊκά όνειρά» της με τον πιο συντηρητικό «ευπρεπισμό» και σοκαριζόταν αφάνταστα από κάθε ενδυματολογική ή κομμωτική «ιδιαιτερότητα».

Κεντρική ιδέα του δημοσιεύματος ήταν η «ανάγκη εκκαθάρισης της περιοχής από τους περιθωριακούς». Τις ίδιες ακριβώς μέρες συγκροτούνταν η ΕΛΑΣ., με την ενοποίηση Αστυνομίας Πόλεων και Χωροφυλακής. Η «εκκαθάριση των Εξαρχείων» θα αποτελέσει έτσι κι ένα «test drive» για τη διαπίστωση (και επίδειξη) των επιχειρησιακών δυνατοτήτων του νέου σώματος.

«Επιχείρηση Αρετή ή MAT και MEA για μια Ελλάδα νέα...»

Η ΠΑΣΟΚικής έμπνευσης πρώτη «επιχείρηση αρετή», με «αφορμή» τους πανκς, ξεκίνησε στις 28/9/1984 μετά από διαταγή του αστυνομικού διευθυντή Αττικής της ΕΛ.ΑΣ. Μποσινάκη με επιδρομή περίπου 100 ένστολων αστυνομικών, δεκάδων ασφαλιτών και ΜΕΑτζήδων (Μονάδες Ειδικών Αποστολών) με πολιτικά. Οι λιγοστοί πανκς συνελήφθησαν στο άψε σβήσε και σύρθηκαν στις κλούβες με κλοτσιές, μαζί με δεκάδες άλλους νέους που το ντύσιμο ή τα μαλλιά τους δεν άρεσαν στα όργανα της τάξης. Το επόμενο διήμερο το σενάριο επαναλήφθηκε. Την 1η Οκτωβρίου 1984, τα πράγματα αγρίεψαν και ο κόσμος αντέδρασε. Τις πρώτες συλλήψεις ακολούθησε πετροπόλεμος, ενώ οι αστυνομικοί μπούκαραν μέχρι και στον κινηματογράφο «Βοξ» ξυλοκοπώντας τους θεατές!

Δεν ήταν παρά η αρχή. Επί δύο ολόκληρα χρόνια, όποτε τα MAT εμφανίζονται στην πλατεία ακολουθούν συγκρούσεις με σαφή κλιμάκωση της βίας, καθώς οι πέτρες παραχωρούν σταδιακά τη θέση τους στις μολότοφ και την παθητική άμυνα των θαμώνων διαδέχεται μια πιο επιθετική τακτική δυναμικών μικρών ομάδων, με επιθέσεις στις κλούβες μόλις αυτές παρκάρουν στη Στουρνάρη ή στη Χαριλάου Τρικούπη. Όσο για τους πανκς, τα χρωματιστά μαλλιά των οποίων προσέφεραν το πρόσχημα για την καταστολή, ταχύτατα θα χάσουν τη θέση τους στα ΜΜΕ από το αυθεντικότερο «φόβητρο» του «αναρχικού».

Την Άνοιξη του 1985 οι επεμβάσεις της αστυνομίας στη πλατεία και τη περιοχή γίνονται σχεδόν καθημερινές με συλλήψεις χωρίς κανένα ενδυματολογικό κριτήριο πια. Πανκς, μακρυμάλληδες και κουστουμαρισμένοι μαζεύονται στο σωρό στις κλούβες με συνοδεία ανελέητου ξύλου.

Ενδεικτική στιγμή τη νύχτα της 27/4/1985, η επιδρομή της ΕΛΑΣ. στα Εξάρχεια αντιμετωπίστηκε από κάποιες δυναμικές ομάδες με βροχή από μολότοφ. Μετά από διαδοχικές επιθέσεις, MAT και MEA πραγματοποίησαν επιδρομή στην πλατεία λίγο μετά τα μεσάνυχτα, ενώ όσοι συγκρούστηκαν διέφυγαν μέσω Στρέφη. Ελλείψει συλληφθέντων, τα όργανα της τάξης ανέβηκαν τροχάδην την οδό Αραχώβης, όρμησαν στο πρώτο ουζερί που βρήκαν και

μάζεψαν 14 θαμώνες. Οι αιχμάλωτοι μεταφέρθηκαν στις κλούβες μέσα από δυο σειρές αστυνομικών, που ανεβοκατέβαζαν στα κεφάλια τους κλομπ και παλούκια που είχαν ξεριζώσει απ' τα δενδρύλλια της πλατείας. Η δίκη των συλληφθέντων έγινε δυο μέρες αργότερα στο αυτόφωρο. Παρ' όλο που οι μπάτσοι μάρτυρες κατηγορίας δεν ήξεραν τι έλεγαν, 8 κατηγορούμενοι έφαγαν από 10 μήνες για περιύβριση αρχής. Η είδηση της καταδίκης και οι ποινές μεταδόθηκε από την κρατική τηλεόραση τρεις ολόκληρες ώρες πριν βγει η (μεταμεσονύκτια) απόφαση!

“Είμαστε τρελοί κι ευτυχισμένοι...”

Αποκορύφωμα των καθημερινών επελάσεων της ΕΛ.ΑΣ. την Άνοιξη του 1985 είναι η κατάληψη του Χημείου (9-13/5/85) μετά την απαγόρευση πορείας που είχε καλέσει η αναρχική εφημερίδα «Σπάστης» στις 9 Μάη στο χώρο της πλατείας με αίτημα να φύγει η αστυνομία από τα Εξάρχεια.

Η συγκέντρωση περικυκλώνεται από πλήθος ΜΑΤ και ΜΕΑ και απαγορεύεται από τον εισαγγελέα και τον αστυνομικό διευθυντή Χοχτούλα με την εξής ανακοίνωση προς τους συγκεντρωμένους: «Απαγορεύεται η πορεία αλλά και συγκέντρωση στο χώρο της πλατείας. Έχετε πέντε λεπτά καιρό να διαλυθείτε. Αν τολμήσετε να φωνάξετε συνθήματα όπως –μπάτσοι, γουρούνια, δολοφόνοι– τότε θα συλληφθείτε και θα ισοπεδωθείτε!»

Τα ΜΑΤ δε περιμένουν ούτε πέντε λεπτά. Η επίθεση είναι σφοδρή με ανελέητο ξύλο, δεκατέσσερα άτομα συλλαμβάνονται. Μια ομάδα 40 περίπου κυνηγημένων [καταφεύγει στο κτήριο του Χημείου](#) και το καταλαμβάνει. Για πέντε μέρες και νύχτες, δεκάδες κλούβες και χιλιάδες μπάτσοι έχουν αποκλείσει ολόκληρη την περιοχή γύρω από το Χημείο. Οι συγκρούσεις στα οδοφράγματα του χημείου είναι συνεχείς μέρα και νύχτα. (Δεν είναι υπερβολή ότι οι καταληψίες κοιμόνταν με τα μάτια ανοικτά επάνω στα οδοφράγματα) «Από χθες το βράδυ μέχρι και σήμερα (την ώρα πού γράφεται αυτό) οι κατασταλτικές δυνάμεις τού “σοσιαλισμού” (ΜΑΤ και ΜΕΑ) συνεχίζουν να μας δείχνουν την πραγματική τους μορφή. Αφήνοντας τελείως ελεύθερους τους φασίστες τής ΕΠΕΝ και της

ΕΝΕΚ να μας βρίζουν και να μας απειλούν θέλουν να μας δείξουν πόσο δίκαιοι και αμερόληπτοι είναι νοσταλγοί της χούντας βλέπουν ότι υπάρχουν ακόμη άνθρωποι που δεν ξεχνούν την πραγματική μορφή της εξουσίας και συσπειρώνονται για να μας εκμηδενίσουν. Όμως δεν θα τους κάνουμε το χατήρι. Στηριζόμαστε στη δύναμή μας και σ' όλους αυτούς που θα θελήσουν να μας βοηθήσουν απ' έξω...»(από τη προκήρυξη που κυκλοφόρησε η ομάδα κατάληψης χημείου)

Η αναφορά στους φασίστες της ΕΠΕΝ και της ΕΝΕΚ δεν είναι τυχαία. Όταν τα ΜΑΤ ξεκουράζονταν, το ρόλο τους αναλάμβαναν οι φασίστες (ενεργή η συμμετοχή του σημερινού ηγετικού στελέχους της ΝΔ, Μάκη Βορίδη) μαζί με τους εθνοπατριώτες της κεντρικής επιτροπής του ΠΑΣΟΚ, που από τις πρώτες ώρες συγκεντρώθηκαν σε μεγάλες ομάδες και χτυπούσαν βρίζοντας, με πέτρες, ξύλα κλπ από την Ιπποκράτους αλλά και από τη Χ. Τρικούπη.

Διάχυτη ήταν εκείνες τις μέρες και η φήμη ανάμεσα στους καταληψίες, ότι ένας από τους τραυματίες της κατάληψης είχε μεταφερθεί στο νοσοκομείο νεκρός, πράγμα το οποίο ποτέ δε μάθαμε αν ήταν αλήθεια η έπεσε συγκάλυψη από τη κυβέρνηση η οποία βρισκόταν σε προεκλογική περίοδο για τις ευρωεκλογές. Με αφορμή τις εκλογές και παρά τις φήμες για εισβολή της αστυνομίας στο κτήριο, μια επιτροπή της βουλής με επικεφαλής τους Μανώλη Γλέζο, Λεωνίδα Κύρκο και τον υπηρεσιακό υπουργό Σταθόπουλο προσπάθησε να έρθει σε επαφή με τους καταληψίες ώστε να μάθει τι ζητάνε και πώς μπορεί να σταματήσει η κατάληψη.

Τα αιτήματα προς αυτούς ήταν: «να φύγουν οι μπάτσοι από την πλατεία, να απελευθερωθούν οι συλληφθέντες, να έλθει πορεία να μας παραλάβει και να αδειάσει η Αθήνα από αστυνομία», ενώ υπήρξε προειδοποίηση ότι σε περίπτωση εισβολής θα ανατιναζόταν το κτήριο μαζί με όσους μπάτσους τολμούσαν να μπουν. Από έναν απαλλοτριωμένο ασύρματο της αστυνομίας που ήταν και η μοναδική επαφή με τον «έξω» κόσμο μαθεύτηκε ότι τα αιτήματα έγιναν αποδεκτά, και οι συλληφθέντες απελευθερώθηκαν με βούλευμα.

Την επόμενη (13/5) μια μεγαλειώδη πορεία από περίπου 4.000 κόσμου ερχόταν προς το Χημείο μέσω της Ακαδημίας. Η επιτροπή που αποτελούνταν κι από ανθρώπους του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού και είχε αναλάβει τη πρωτοβουλία απεγκλωβισμού ήρθε στα οδοφράγματα. Οι καταληψίες βγήκαν έξω, οι της επιτροπής ρώτησαν: “που είναι οι άλλοι;”. Μόλις κατάλαβαν ότι ήταν μόνο 35 άτομα γούρλωσαν τα μάτια, πίστευαν ότι στο κτήριο βρίσκονταν τουλάχιστον 100 άτομα.

Με ένα πανό μπροστά που έγραφε: $E=mc^2$ και το σύνθημα «Είμαστε τρελοί κι ευτυχισμένοι», ενώθηκαν με μια πορεία 5000 ανθρώπων. Γέροι, νέοι, manάδες, σύντροφοι κι αλληλέγγυοι που φώναζαν το

σύνθημα: «Μέσα στο Χημείο μια χούφτα αναρχικοί, ξεφτίλισαν το κράτος και τη καταστολή».

Το Νοέμβρη του 1985, στην επέτειο του πολυτεχνείου δολοφονείται ο 16 ετών Μιχάλης Καλτεζάς από τον αστυνομικό Θανάση Μελίστα. Το ΕΜΠ καταλαμβάνεται από κοντά 2.000 κόσμο (ομάδες της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς και αναρχικούς) ενώ το βράδυ της δολοφονίας καταλαμβάνεται το χημείο, κατάληψη η οποία κατεστάλη άγρια τα ξημερώματα της 18/11 από δυνάμεις των ΕΚΑΜ, των ΜΑΤ και ΜΕΑ οι οποίες μπαίνουν από τη ταράτσα μέσω κλίμακας της πυροσβεστικής. ρίχνουν δεκάδες δακρυγόνα μέσα στο κτήριο και με τα αυτόματα στα χέρια με το δάχτυλο στη σκανδάλη οδηγούν 40 περίπου συντρόφους στις κλούβες κάτω από καταιγιστικό ξύλο. Στις μεγάλες συγκρούσεις που ακολουθούν την επόμενη μέρα και νύχτα στην Πατησίων, τα ΜΑΤ για πρώτη φορά από το 1976 πνίγουν την Αθήνα με δακρυγόνα, ενώ κάνουν την εμφάνιση τους σε συνεργασία μαζί τους φασίστες και πρασινοφρουροί του ΠΑΣΟΚ τους οποίους ο τύπος ονομάζει την επόμενη μέρα για πρώτη φορά «αγανακτισμένους πολίτες».

Το «κράτος των Εξαρχείων», ο στρατηγός Δροσογιάννης και η «αρετή» που έγινε μόνιμη... κάτοικος.

Από τα τέλη του 1985 ο τότε δεξιός τύπος κυρίως θα αναλάβει να συνδράμει τη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με δημοσιεύματα που κάνουν λόγο για το «κράτος των Εξαρχείων». Νέος υπουργός δημοσίας τάξης είναι ο στρατηγός Αντώνης Δροσογιάννης (πρώην αξιωματικός των ΛΟΚ στον εμφύλιο με τον εθνικό στρατό).

Υιοθετώντας τον όρο περί «κράτους των Εξαρχείων» δηλώνει: «Δεν πρόκειται να ανεχθώ να υπάρχει κράτος αναρχικών ή οποιωνδήποτε άλλων στα Εξάρχεια. Η πλατεία θα γίνει όπως όλες οι άλλες, και όλοι θα μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα» (Το Βήμα 18/5/86) και δημαγωγώντας ασύστολα συνεχίζει: «...έβαλαν στην πλατεία Εξαρχείων ένα στρώμα και εξέδιδαν εκεί έναντι πενήντα δραχμών δύο κοριτσάκια δεκαπέντε ετών», ή ότι «οι μισοί θαμώνες της πλατείας είναι παιδιά 10-12 χρόνων που δεν συνοδεύονται».

Παράλληλα «υπενθυμίζει» πως: «ο αναρχισμός έχει γίνει μανδύας για ποικίλες παράνομες δραστηριότητες, όπως το εμπόριο ναρκωτικών». Όταν όμως, στις 17/2/1986 ομάδες αναρχικών έδιωξαν δια ροπάλου τους εμπόρους της ηρωίνης από την πλατεία, τα ΜΑΤ επενέβησαν για να οδηγήσουν στο δικαστήριο τους... αναρχικούς! Η εμφάνιση της πρέζας στη περιοχή σε μαζικό επίπεδο ξαφνικά με ταυτόχρονη εμφάνιση πολλών χρηστών και εμπόρων ήταν μια παράλληλη καταστολή βάση σχεδίου με αυτή των ΜΑΤ. Άλλη μια διαρκής, σχεδόν καθημερινή επίθεση της ΕΛΑΣ. Θα ξεκινήσει στα μέσα Μαΐου 1986 με αφορμή τις κινητοποιήσεις και τις συγκρούσεις για την πυρηνική καταστροφή στο Τσέρνομπιλ τον Μάη του 1986, η οποία «αναγγέλθηκε» πρώτα μέσω των ΜΜΕ: «Νέα επεισόδια δημιούργησαν χθες οι αναρχικοί “υπήκοοι του κράτους” των Εξαρχείων» («Ακρόπολη», 14/5/86).

Με πολυήμερες μαζικές εκκαθαριστικές επιχειρήσεις κι εκατοντάδες προσαγωγές ανθρώπων κάθε ηλικίας: μεσήλικες, κουστουμαρισμένοι, περίοικοι, οδηγούνται στις κλούβες μαζί με πιτσιρικάδες, δημοσιογράφους, ακόμη κι έναν Κινέζο τουρίστα!

Οι διαδηλώσεις απαγορεύονται, ο υπουργός Δροσογιάννης υπερασπίζεται με πάθος τις «προληπτικές συλλήψεις» (20/5/86), ενώ ο αστυνομικός διευθυντής Τασιάκος ανακοινώνει ότι τα Προπύλαια «είναι χώρος περιπάτου κι όχι πολιτικών εκδηλώσεων» («Τα Νέα», 13/5/86). Τριάντα φεμινίστριες που επιχειρούν να οργανώσουν δημόσια συζήτηση στο χώρο της πλατείας συλλαμβάνονται κι αυτές (22/5/86). Ο υπουργός θα τις χαρακτηρίσει «παρδαλές διανοούμενες», ενώ το «Έθνος» σχολιάζει το συμβάν με τον τρόπο του: «Τα ΜΑΤ τις πήραν αγκαλιά»!

Η ανάπλαση και το σχέδιο μετατροπής των Εξαρχείων σε τουριστική ατραξιόν

Κάπου εδώ, έρχεται και η σύνδεση του τότε με το σήμερα και τη καταστολή του Κράτους με αφορμή τη δημιουργία σταθμού μετρό επάνω στη πλατεία. Τα σημερινά γεγονότα είναι γνωστά. Αυτό που δεν είναι και πάρα πολύ γνωστό είναι η ρεβανσιστική εμμονή του Κράτους με τη περιοχή και κυρίως με το ανταγωνιστικό προς τη

κυριαρχία πολύμορφο κίνημα που παραδοσιακά έχει τις ρίζες του στη γειτονιά.

Το σχέδιο καταστολής μέσω της «ανάπλασης» στη περιοχή είναι αρκετά παλιό ,οι πρώτες αναφορές γίνονται στα μέσα της δεκαετίας του '70. Στα πλαίσια του κεντρικού πολεοδομικού ανασχεδιασμού, τρεις ιδιαίτερες περιοχές της Αθήνας μπαίνουν στο στόχαστρο: Πλάκα, Φωκίωνος Νέγρη, Εξάρχεια. Τί σύμπτωση!

Κατά τύχη συμβαίνει να είναι εκείνες ακριβώς οι περιοχές που συγκεντρώνεται η νεολαία της εποχής – η ίδια εκείνη νεολαία που οι εφημερίδες χαρακτήριζαν ως τεντιμποΐδες, γιεγιέδες, χίπις, φρικιά, πανκς, καμικάζι, μαλλιάδες.

Στα τέλη Μαΐου 1985, ο τότε υπουργός ΥΠΕΧΩΔΕ του ΠΑΣΟΚ, Β. Κουλουμπής δίνει στη δημοσιότητα ένα σχέδιο «ανάπλασης» των Εξαρχείων και μετατροπής της συνοικίας, στα βήματα του Θησείου και της Πλάκας: πεζοδρομήσεις, απομάκρυνση σουβλατζίδικων και μπαρ, ανάπτυξη ήπιας τουριστικής υποδομής, γκαλερί κ.λπ.

Το σκεπτικό, όπως αναλυόταν στο σχετικό φυλλάδιο του ΥΠΕΧΩΔΕ, ήταν εύγλωττο: η «αποθάρρυνση των διαφόρων περιθωριακών κοινωνικών ομάδων στη μονοπώληση και υποβάθμιση του χώρου», μέσω της μετατροπής της συνοικίας σε «πόλο έλξης επισκεπτών και τουριστών» και της «τόνωσης της κατοικίας» εύπορων κοινωνικών στρωμάτων φυσικά.

©Tatiana Bolari/eurokinissi
απαγορεύεται η δημοσίευση σε ιστοσελίδες
έντυπα ή οποιαδήποτε άλλη χρήση, χωρίς
την άδεια του πρακτορείου

Ο επικεφαλής αυτής της ομάδας (σύμβουλος του Κουλουμπή τότε), Σπύρος Τσαγκαράτος, αναφέρει σχετικά: «Κατά την τελευταία συνάντηση πάνω στην πλατεία, συμφωνήσαμε με τους κατοίκους ότι θα απορρίψουμε το σχέδιο “Πλάκα”, να πεζοδρομήσουμε δηλαδή μία διαδρομή από την πλατεία μέχρι το Μουσείο, ώστε να ανεβάσουμε τουρίστες μέχρι τα Εξάρχεια, συμφωνήσαμε να καλέσουμε τον Τύπο την επόμενη και να αναγγείλουμε ένα σύνθετο “πακέτο” από πεζοδρομήσεις και κίνητρα για κατοικία με ανάπτυξη άλλων, ήπιων παρεμβάσεων.

Ο Κουλουμπής ήταν έτοιμος να τα ανακοινώσει το ίδιο βράδυ, όταν έγινε ένα εντελώς αδικαιολόγητο “ντου” των ΜΑΤ στην πλατεία. Κυριάρχησε την επόμενη μέρα στα μέσα ενημέρωσης, έγιναν καταστροφές, οπότε άντε μετά να βγεις και να μιλήσεις για επιστροφή κατοικίας και ήπιες παρεμβάσεις. Η επέμβαση στην πλατεία έγινε, διότι όπως μου εξήγησε αργότερα ο κ. Σταθάτος, υφιστάμενος του Νίκωνα Αρκουδέα (Αतिकάρχη της ΕΛ.ΑΣ.), η αστυνομία χρειάζεται τα “πρεζάκια” και τα “βαποράκια” ως πηγές πληροφόρησης για τους αναρχικούς και άλλους. Δεν ρισκάρουμε να τους χάσουμε με πεζοδρομήσεις και αναπλάσεις !»

Εξάρχεια Real estate

«Τα Εξάρχεια θα γίνουν σαν την Πλάκα» («Ελευθεροτυπία», 18/6/93). Αυτό εξήγγειλε αποτελούμενο από μεγαλεπήβολα (μεσιτικά) σχέδια ο τότε υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ Γιώργος Βουλγαράκης, του οποίου δεν είχαμε ακόμη γνωρίσει τις επιδόσεις του ως υπουργού Δημόσιας Τάξης, και κυρίως τις «νόμιμες και ηθικές» δουλείες του στις αγοραπωλησίες ακινήτων. Το 1986 κάποιοι από τους «αγανακτισμένους» κατοίκους «χαιρέτισαν» την «πρωτοβουλία Κουλουμπή» με ενθουσιασμό (και ίσως έβγαλαν απ' την όλη διαδικασία σεβαστή υπεραξία) με αποτέλεσμα οι τιμές των ακινήτων να εκτιναχθούν προς τα πάνω: «Ξύπνιοι επενδυτές κερδοσκοπήσαν σε βάρος των κατοίκων στα Εξάρχεια» («Ελευθεροτυπία», 25/5/86). Στα μισά της δεκαετίας του '90 που η μεταφορά των δικαστηρίων στην Ευελπίδων προκάλεσε «μεγάλη ζήτηση» στη περιοχή επαγγελματικής στέγης (σχετικά φθηνής) από εκατοντάδες νέους δικηγόρους «ανέβασε το ενδιαφέρον της αγοράς», ενώ διαβάσαμε αυτές τις μέρες ότι σημαντικός αριθμός επενδυτών ακινήτων ζητούσαν προς αγορά κτήρια και διαμερίσματα στη περιοχή για τη μετατροπή τους σε γραφεία επιχειρήσεων, μέσω ενός σχεδίου «ανάπλασης» που περιλαμβάνει τη φυσική συνέχεια του Κολωνακίου προς τα Εξάρχεια. Και δες πώς τα έφερε ο καιρός, να διαβάσουμε επίσης σε μια πρόσφατη ανακοίνωση της Κοινής Δράσης Αλληλεγγύης για τα Εξάρχεια ότι ο κ. Βουλγαράκης φέρεται ως ιδιοκτήτης παλαιάς πολυκατοικίας σε κεντρικό σημείο της συνοικίας – άρα και υποψήφιος να προσπορισθεί (ο ίδιος ή κάποια υπεράκτια;) τα κέρδη από την άνοδο των αξιών ακινήτων εάν η περιοχή «καθαρίσει» από «ενοχλητικά στοιχεία».

Όπως σ' όλα τα χρηματιστήρια, έτσι κι εδώ, προϋπόθεση μιας καλής επένδυσης αποτελεί φυσικά η «εσωτερική πληροφόρηση».

1990-1994. Τι ΠΑΣΟΚ τι Ν.Δ. ξύλο πέφτει από παντού...

Στην αυγή της δεκαετίας του 1990 ο πλανήτης βίωσε τεράστιες ιστορικές αλλαγές με προεξέχουσα τη κατάρρευση του «υπαρκτού

σοσιαλισμού» στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης και της ΕΣΣΔ. Σε αυτή τη μικρή γειτονιά του πλανήτη που τη λένε Ελλάδα όμως, όπως ίσως γνωρίζετε οι παραδόσεις τιμούνται και ποτέ δε καταρρέουν. Γιορτάζοντας και τηρώντας τις παραδόσεις του έθνους, η «παραδοσιακή» καταστολή του Ελληνικού κράτους συνεχίστηκε με κάθε «επισημότητα». Οι επεμβάσεις του κράτους και κατά αυτή τη δεκαετία ήταν εξίσου σκληρές και διάχυτες. Τα Εξάρχεια δεν αποτελούν πλέον το «αποκλειστικό» πεδίο συγκρούσεων. Το 1989 γίνεται ένα «διάλλειμα» στη διακυβέρνηση της χώρας από το ΠΑΣΟΚ και την ολιγόμηνη οικουμενική κυβέρνηση του 1989, με τη ΝΔ να αναλαμβάνει την εξουσία υπό τη πρωθυπουργία του Κ. Μητσοτάκη. Η καταστολή διαχέεται όχι μόνο στον πολεοδομικό ιστό της Αθήνας αλλά και σε άλλες πόλεις. Τέλη 1990 γίνονται εκατοντάδες καταλήψεις σχολείων σε όλη την Ελλάδα. Η κυβέρνηση και εν συνεχεία το παρακράτος τρομοκρατεί τους καταληψίες, τότε με εισαγγελικές παραγγελίες για λήξη των καταλήψεων και επεμβάσεις της αστυνομίας που συλλαμβάνουν παιδιά 14 και 15 ετών για να «συνετίσει» τους αγωνιστές μαθητές, και όταν δεν φτάνει το «μακρύ χέρι του κράτους», φτάνει αυτό του παρακράτους με την επιστράτευση παρακρατικών-φασιστικών συμμοριών που απειλούν, δέρνουν και τρομοκρατούν τις νύχτες τους καταληψίες μαθητές. Αποκορύφωμα η δολοφονία του καθηγητή Λυκείου Νίκου Τεμπονέρα στη Πάτρα από τους παρακρατικούς νεοδημοκράτες Μαραγκό, Καλαμπόκα, στις 9 Γενάρη του 1991. Στην εξέγερση που ακολούθησε με αφορμή τη δολοφονία τις δυο επόμενες μέρες στην Αθήνα μετά από πανελλαδικό συλλαλητήριο για τη δολοφονία το οποίο δέχτηκε επίθεση από εκατοντάδες ΜΑΤαδες, 5 άτομα εγκλωβίζονται και καίγονται ζωντανά στο κτήριο του «Κ. Μαρούση» από φωτιά η οποία ξεκίνησε από δακρυγόνα που τα ΜΑΤ εκτόξευσαν μέσα στο κτήριο. Η κυβέρνηση Μητσοτάκη κρατά 3 χρόνια και το βασικό της «έργο» είναι η άγρια καταστολή από τα ΜΑΤ όσων αγωνίζονται, «τιμώντας» την λιγοστή πια εργατική (και υποψήφια άνεργη) τάξη με άφθονο ξύλο. Από τους απεργούς της «Ολυμπιακής», μέχρι αυτούς της «ΕΑΣ», της «Πειραιϊκής-Πατραϊκής», της «Πιρέλι», κλπ.

1994-2004. «σοσιαλιστική ανάπτυξη». Καταστολή με... στυλ

κοινωνικό.

Τέλη του '93 το ΠΑΣΟΚ επανέρχεται στην εξουσία παρουσιάζοντας το «δημοκρατικό-σοσιαλιστικό» του προσώπιο για μια ακόμη φορά: Εισβολή στην ΑΣΟΕΕ, σύλληψη 52 αναρχικών και την καταδίκη τους σε 8 μήνες φυλάκιση τον Αύγουστο του '94. Πολυάριθμες συλλήψεις αναρχικών έξω από το Πολυτεχνείο στις 17/11/1994 αφού προηγουμένα έγινε εισβολή σε τέσσερις καταλήψεις στέγης με συνολικό αριθμό συλλήψεων 96 ατόμων.

Το Χειμώνα του 1995 το άσυλο καταλύεται για δεύτερη φορά στα μεταπολιτευτικά χρονικά. Με αφορμή τη πολυήμερη εξέγερση στα κολαστήρια των ελληνικών φυλακών, γίνεται κατάληψη στο Πολυτεχνείο από αναρχικούς και αντιεξουσιαστές σε ένδειξη αλληλεγγύης στους εξεγερμένους φυλακισμένους. Το κράτος με εντολή των Πασοκικών διαχειριστών του, άρουν το άσυλο και οι σιδηρόφραχτες ορδές των ΜΑΤ πανηγυρίζοντας εισβάλουν στο χώρο του Πολυτεχνείου και συλλαμβάνουν 504 αναρχικούς.

Οι συλληφθέντες-αιχμάλωτοι στήνονται σε σειρές όπου κατά ομάδες οδηγούνται στις κλούβες έξω από τη κεντρική πύλη του Πολυτεχνείου, θυμίζοντας εικόνες από το γκέτο της Βαρσοβίας

και το φόρτωμα των Εβραίων στα τραίνα προς το Άουσβιτς. Σημειολογική λεπτομέρεια: Ο «ένοπλος αγωνιστής» κατά της χούντας και υφυπουργός Δημοσίας Τάξης τότε, Σήφης Βαλυράκης είναι ο εμπνευστής της εισβολής όπως ο ίδιος επιβεβαίωσε σε μετέπειτα τηλεοπτική του συνέντευξη.

Η «σοσιαλιστική» καταστολή έχει ακόμη πολύ ξύλο να δώσει. Ενδεικτικά: Οι συγκρούσεις για τον ΑΣΕΠ που έγιναν πανελλαδικά το καλοκαίρι του '95. Οι συγκρούσεις στη «θερμή» υποδοχή Κλίντον το 1999. Το Μάη του 2002 με πρωτοφανή αγριότητα οι κατασταλτικοί μηχανισμοί επιτίθενται στο Λιμάνι του Πειραιά σε βάρος των απεργών ναυτεργατών. Τότε κορυφαία στελέχη της κυβέρνησης Σημίτη χαρακτήριζαν τις κινητοποιήσεις ως «εκτροπή από τη νομιμότητα». Την ίδια χρονιά κτυπιούνται αγρότες που προσπαθούν να φτάσουν στο μέγαρο Μαξίμου. Καταστολή από τα ΜΑΤ επίσης αγροτικών κινητοποιήσεων το 2002 με πλέον χαρακτηριστική την «επιχείρηση βουλκανιζατέρ» στη Θεσσαλία. Η βίαιη καταστολή της πορείας των συνταξιούχων έξω από το μέγαρο Μαξίμου, «το κοινωνικό πρόσωπο» του ΠΑΣΟΚ προς τη τρίτη ηλικία» σε όλη του τη «μεγαλοσύνη»! Παράλληλα, με την κατασταλτική τρομοκρατία, προχωρά και η λεηλασία των οικονομικών αποθεμάτων μέσω του «πάρτυ του χρηματιστηρίου» στο όνομα της ΠΑΣΟΚικής «ανάπτυξης», και η εξαπάτηση του κόσμου. Η ουσιαστική ενίσχυση του νεοπλουτισμού μερίδας του κοινωνικού ιστού, ο καταναλωτισμός, η πλήρης εφαρμογή των κρατικών σχεδιασμών και η ενίσχυση των κεφαλαιούχων, τους οποίους υποτίθεται πως θα πολεμούσε όταν θα γινόταν κυβέρνηση, το 1981, δεν αφήσαν και δεν αφήνουν κανένα περιθώριο ψευδαισθήσεων για το τι πρόκειται να ακολουθήσει κατά τη νέα περίοδο της πρωθυπουργίας Σημίτη και της Πασοκικής διαχείρισης με αποκορύφωμα το μεγάλο φαγοπότη των Ολυμπιακών αγώνων του 2004. Το «δημοκρατικό έργο» του ΠΑΣΟΚ σφραγίζεται με την ψήφιση του νόμου «για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας», γνωστού και ως «αντιτρομοκρατικού νόμου» που εισηγήθηκε ο τότε υπουργός Δημοσίας Τάξης Μ. Χρυσοχοϊδης.

2004- 2011. Και τα Εξάρχεια; «το αυτόνομο κράτος» βρυχάται...

Το 2004, η ΝΔ με τον Κώστα Καραμανλή έρχεται στην εξουσία (για τη τυπική εναλλαγή διαχείρισης του κράτους).

Τα Εξάρχεια ξαναβρίσκουν τη «χαμένη αίγλη» τους στα πρωτοσέλιδα των αστικών ΜΜΕ με αφορμή τις φοιτητικές κινητοποιήσεις του 2007 και τον «στρατηγό άνεμο» Βύρων Πολύδωρα στην ηγεσία του υπουργείου Δημοσίας Τάξης, ο οποίος θέλοντας να προσδώσει μια αρχαϊκή «αύρα» στα μαντρόσκυλα της ΕΛ.ΑΣ. τους ονομάζει χαϊδευτικά «πραίτορες». Ο Βύρων (γνωστός αρχαιολάτρης, διανοούμενος, και ποιητής) ομολογεί σε μια στιγμή σπάνιας ειλικρινείας για πολιτικό, αυτό που όλος ο κόσμος ξέρει: «Μη χτυπάτε την αστυνομία. Οι αστυνομικοί οπλοφορούν, είναι και αυτοί άνθρωποι οι οποίοι μπορεί να απολέσουν τη ψυχραιμία των». Την «απώλεια ψυχραιμίας» την διαπιστώσαμε το Δεκέμβρη του 2008 με τη δολοφονία του 15 ετών Αλέξη Γρηγορόπουλου από τον ειδικό φρουρό της ΕΛ.ΑΣ. Επαμεινώνδα Κορκονέα.

«Ρητορεύοντας» στη Βουλή ο Βύρων Πολύδωρας χαρακτηρίζει επισήμως την περιοχή «άβατον» για την ΕΛ.ΑΣ. (27/4/07). Ένα μήνα μετά τα μεγάλα φοιτητικά συλλαλητήρια, η κυβέρνηση Καραμανλή, οι υπηρεσίες ασφαλείας και οι επικοινωνιακοί συνοδοιπόροι τους (ΜΜΕ) ετοιμάζονται κατά τα φαινόμενα να πάρουν τη ρεβάνς για τον ξεσηκωμό των φοιτητών το ίδιο έτος. Εφημερίδες και κανάλια δεν άργησαν να εντοπίσουν την εστία του «κακού» των φοιτητικών συγκρούσεων για το άρθρο 16, στα οικοδομικά τετράγωνα μεταξύ Σόλωνος και Στρέφη: Για «κράτος των Εξαρχείων» μιλά η «Espresso» (30/4/), «300 “αναρχοληστές” των Εξαρχείων» βλέπει η «Καθημερινή» (29/4/), «μετατροπή ολόκληρων περιοχών της πρωτεύουσας σε ανοχύρωτες γειτονιές» διαπιστώνει ο Πρετεντέρης στο «Βήμα» (29/4/), «“ανεξάρτητο κράτος” από τους κουκουλοφόρους των Εξαρχείων» ανακαλύπτει, τέλος, το «Πρώτο Θέμα» (29/4/), εξηγώντας πως: «αστυνομικοί μιλάνε πλέον ανοιχτά για αναβίωση της προ του 1990 ανεξέλεγκτης κατάστασης». Το «αυτόνομο κράτος των Εξαρχείων» για μια ακόμη φορά, «απειλεί» να «καταλάβει την επικράτεια και να καταλύσει το κράτος». Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται οι

περιγραφές των σχεδίων της ΕΛ.ΑΣ. Παρά τις διαφωνίες τους όσον αφορά την επιχειρησιακή ονομασία της επερχόμενης εκκαθάρισης («Τρίαινα», «Εξάρχεια» ή κάτι άλλο), τα ρεπορτάζ διακρίνονται κι εδώ από ενιαία ορολογία: «εισβολή» των ΜΑΤ στους «θυλάκους» της αναρχίας» («Ελ. Τύπος», 27/4), «εισβολή μακράς διαρκείας» στα Εξάρχεια» («Espresso», 29/4), «κατάλυση του “αβάτου” της πλατείας» («Βήμα», 29/4). Όπως ακριβώς αρμόζει, δηλαδή, σε πολεμικές επιχειρήσεις εναντίον μιας εδαφικά καθορισμένης, κυρίαρχης επικράτειας. Το σχέδιο της «εισβολής», όπως αναλύεται στον φιλοκυβερνητικό «Ελεύθερο Τύπο» (27/4), αποτελεί άλλωστε αντιγραφή των κλασικών «μπλόκων» της Κατοχής: «Οι έφοδοι θα εκδηλωθούν μέσω των τριών βασικών οδών που καταλήγουν στην ομώνυμη πλατεία, προκειμένου να συμπιεστούν οι θαμώνες προς το κέντρο και να ακολουθήσουν μαζικές προσαγωγές και συλλήψεις».

Πρόλογος αντί επίλογου

Το παραπάνω κείμενο προσπαθεί να πληροφορήσει τον αναγνώστη μέσα από μια ιστορική αναδρομή. Εστιάζει λίγο παραπάνω στη δεκαετία του 1980-90 την οποία θεωρούμε σημαντική για τις μετέπειτα εξελίξεις, στις μεθόδους καταστολής του κράτους, που με οδηγό τα Εξάρχεια ασκήθηκαν όχι μόνο στον αστικό χώρο της Αθήνας, αλλά και των άλλων τριών μεγάλων αστικών κέντρων (Θεσ/νίκη-Πάτρα-Ηράκλειο), οι οποίες συνεχίζονται μέχρι σήμερα.

Τα Εξάρχεια και οι κάτοικοι του έχουν αποδείξει ότι όχι μόνο δεν υποτάσσονται στην επί 40 σχεδόν χρόνια μόνιμη καταστολή, αλλά συνεχίζουν δυναμικά να δημιουργούν μικρές «νησίδες ελευθερίας» όπως παράδειγμα το αυτοδιαχειριζόμενο πάρκο στη Ναυαρίνου, τα κοινωνικά-πολιτικά και αλληλέγγυα στέκια, τα εναλλακτικά καταστήματα-συλλογικότητες που βρίσκονται στη περιοχή κλπ. επιμένοντας ενάντια στη βαρβαρότητα του κράτους όχι μόνο να υπάρχουν αλλά να αντιστέκονται. Γιατί είναι ένα «ζωντανό» κομμάτι (ίσως το πιο ζωντανό) του πολεοδομικού ιστού της Αθήνας. Και όπου υπάρχει ζωή: «ο θάνατος δεν θα έχει πια

εξουσία».

[Το κείμενο γράφτηκε αρχικά το 2011 και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα δρόμου Άπατρις. Εξακολουθεί όμως να είναι επίκαιρο μέσα από την ίδια την Ιστορία. Για τη συγγραφή του χρησιμοποιήθηκαν εκτενή αποσπάσματα από:

Άρθρο της δημοσιογραφικής ομάδας Ιός: *ΕΞΑΡΧΕΙΑ 1984-2007. Η ιστορία ενός ψευδοκράτους*

http://archive.enet.gr/online/online_print?id=42797740

Εξάρχεια reloaded... Η καταστολή ως έργο τέχνης (αντιεξουσιαστική περιοδική έκδοση Black Out. Θεσσαλονίκη 2007, τεύχος#9)

Το ΠΑΣΟΚ είναι πάλι εδώ! (Ε. από συλλογικότητα anarchypress και Συσπείρωση Αναρχικών.

23/10/09) <http://www.anarchypress.gr/>